

LIETUVOS BANKAS

„Netylėk“ asociacijai
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Seimui
Lietuvos Respublikos Prezidentui
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2009-05-07 Nr. S 2009/(7.7-0700)-
12-1206
Į 2009-02-27

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Atsakydami į asociacijos „Netylėk“ peticijos „Dėl nepagrįstai aukštų tarpbankinių palūkanų normų“ reikalavimus, paaiškiname, kad VILIBOR visų pirma yra statistinis rodiklis, skirtas parodyti litų palūkanų, kurių terminas nuo 1 dienos iki 1 metų, normas tarpbankinėje rinkoje ir leidžiantis stebėti tarpbankinės rinkos raidą. VILIBOR rodiklį Lietuvos bankas apskaičiuoja pagal komercinių bankų skelbiamas kotiruotes ir aiškias taisykles ir jo keisti ar kitaip veikti negali.

Kitose šalyse analogiškus rodiklius dažnai apskaičiuoja bankų asociacijos (pvz., LIBOR arba EURIBOR), tačiau tam tikrose šalyse istorinės priežastys lėmė, kad tokius rodiklius pagal rinkos duomenis apskaičiuoja centriniai bankai.

Dauguma tarpbankinių sandorių Lietuvoje sudaromi 1 nakčiai, kaip ir visame pasaulyje. Ilgesnio termino sandoriai dažniau sudaromi kita, saugesne forma – su užstatu. Tam naudojami litų–eurų apsikeitimo sandoriai arba rečiau – skolinimo už vertybinių popierių užstatą arba vertybinių popierių atpirkimo sandoriai. Šių sandorių palūkanų norma yra artima VILIBOR. 2008 m. sausio 1 d. – 2009 m. sausio 31 d. laikotarpiu 6–12 mėn. trukmės litų–eurų apsikeitimo sandoriai sudarė 2,3 mlrd. litų. Lietuvos bankas skelbia statistiką apie šiuos sandorius kartu su kitais valiutų rinkos duomenimis. Viena iš priežasčių, kodėl ilgesnio termino sandorių apyvarta yra keleriopai mažesnė nei vienos nakties sandorių, yra ta, kad juos reikia sudaryti arba pratęsti kiekvieną darbo dieną.

Nors litas susietas su euru, ilgesnio termino VILIBOR reikšmingai skiriasi nuo EURIBOR. Tai susiję su padidėjusiu investuotojų atsargumu ne tik tarpbankinėje rinkoje, bet ir šalyje bei regione. Lietuvos Respublikos reitingas šiuo metu yra gerokai mažesnis nei euro zonos šalių. Panaši situacija susiklosčiusi ir kaimyninėse šalyse, tiek turinčiose fiksuotą valiutos režimą (Estijoje ir Latvijoje), tiek ir valiutos kurso nefiksavusiose (pvz., Vengrijoje).

Aukštas lito palūkanų normų lygis matyti ne tik tarpbankinėje rinkoje. Šiuo metu šalies bankai priima 6–12 mėn. indėlius litais su 7–10 proc. palūkanomis. Net už saugiausiais laikomus trumpalaikius Vyriausybės vertybinius popierius mokamos 6,5–8,5 proc. palūkanos.

Valdybos pirmininkas

[REDACTED]